

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek az L. Nagy és Lombos Ügyvédi Iroda (1136 Budapest, Tátra u. 28.; ügyintéző: által képviselt .... BANK HUNGARY Zártkörűen Működő Részvénytársaság alperes ellen kölcsönszerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. november 10. napján kelt 24.G.42.441/2015/17. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy érvénytelen a peres felek között 2005. október 11-én létrejött kölcsönszerződés I.4. pont ötödik bekezdésének azon rendelkezése amely szerint: „Felek kijelentik, és kötelezik magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái, és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el, mint közhiteles aggálytalan tartalmú bizonyítékot.

Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a bank nyilvántartásai könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállaltak.

Felek/Adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, vagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét,

továbbá a fenti hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén, a Bank felkérésére az Adósok banknál vezetett számlái, a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják.”

A felperes perköltségben marasztalását mellőzi és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltséget és az adóhatóság külön felhívására az államnak 84.000 (nyolcvannégyezer) forint le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése és a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján, hogy közte és az alperes között 2005. október 30-án létrejött és közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés I.4. pontjának általa megjelölt része mint szerződési feltétel a tisztességtelensége miatt semmis, ezért a kölcsönszerződés részlegesen érvénytelen. Arra hivatkozott, hogy az általa idézett szövegrész az alperesi nyilvántartások szerinti tartozásra és a közokirati formában tett tartozáselismerő nyilatkozatra is tekintettel a szerződés megkötésekor hatályos, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 21. § (1) bekezdése alapján végrehajtási záradékkal elrendelt végrehajtási eljárásban alkalmas arra, hogy a bizonyítási terhet a terhére megfordítsa.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint a felperes által kifogásolt rész a Vht. 21. §-ában foglalt jogszabályi előírásoknak megfelelő rendelkezést tartalmaz, amely lehetővé teszi a bank számára, hogy az ügyféllel szemben közvetlen bírósági végrehajtást indítson, ezért a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján nem minősülhet tisztességtelennek. A végrehajtáshoz szükség van a ténytanúsítványra, amely meghatározza a felmondás közlésének időpontjában a felperes fizetési kötelezettségének a pontos összegét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.400 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 36.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Határozata indokolásában tényként rögzítette, hogy a peres felek 2005. október 30-án svájci frank alapú elszámolással lakásvásárlás céljára kölcsönszerződést kötöttek. A bank 9.000.000 forintnak megfelelő 66.817 CHF összegű kölcsön nyújtására vállalt kötelezettséget azzal, hogy a kölcsönt forintban folyósítja és svájci frankban tartja nyilván. A felek a szerződés I.4. pontjában kötelezték magukat arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítése esetére vagy a kölcsönből mindenkor fennálló tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejárta megállapítása tekintetében az adós banknál vezetett számlái és a bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. A peres felek közjegyző előtt a kölcsönszerződést és a jelzálogszerződést közokiratba foglalták.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában utalt a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésére, a 685. § d) pontjára és megállapította, hogy a perbeli jogviszonyban a felperes fogyasztónak, a felek által kötött szerződés fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül. A rendelkezésre álló okiratok alapján a felperes keresetét a régi Ptk. 205/§ (1) bekezdése, 209. § (1), (4) és (6) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, a 250/2000.(XII. 24.) Korm. rendelet, a 28/2014. (VII.23.) MNB rendelet, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) és a Vht. 21. §-a alapján bírálta el. Megállapította, hogy a 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet szabályai alapján az alperesnek jogszabályi kötelezettsége a felperes tartozásáról naprakész nyilvántartást vezetnie, ezért az alperesre hárul annak bizonyítása, hogy mennyi a tartozás összege és a befizetések elszámolása hogyan történik. Semmi nem tiltja, hogy az alperes az általa nyújtott kölcsönrel összefüggő követelését az erre a célra szolgáló nyilvántartása, könyvei, kimutatásai alapján állapítsa meg, mert éppen ezek a nyilvántartások jelentik azt az adatbázist, amely alkalmas a befolyt összegek, valamint a kintlevőségek átlátható elszámolásának a biztosítására. Amennyiben az alperes nyilvántartása nem megfelelő, úgy a felperes ellenbizonyítást terjeszthet elő. Ezen túlmenően a felperes a 28/2014. (VII.23.) MNB rendelet 2-4 §-ai alapján panasszal fordulhat a pénzügyi intézményhez a részére történő teljesítés valamely hibájával, illetve mulasztással összefüggésben, a panasz elutasítása esetén a döntéssel szemben jogorvoslat illeti meg. A peres felek a perbeli szerződést közjegyzői okiratba foglalták, amely a Vht. 21. §-ának értelmében közjegyző által végrehajtási záradékkal ellátható okirat. A közvetlen végrehajtás megindítására az alperes részére fennálló jogosultság nem

a perbeli szerződésből ered, hanem a kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalásából. Erre tekintettel a Pp. 190. § (6) bekezdésének rendelkezése alapján a bizonyítási teher eleve nem a fogyasztót terheli, az nem fordul meg.

Az elsőfokú bíróság osztotta az alperesnek azt az álláspontját, hogy a felperesnek mint fogyasztónak a végrehajtás megindulását követően indítandó végrehajtás megszüntetési vagy korlátozási perben kell bizonyítania a követelés megszűnését vagy csökkenését, amely nem jelenti a bizonyítási teher megfordítását, mert a végrehajtás megszüntetése iránti per jogintézménye éppen azt szolgálja, hogy a záradékolt okiratba foglalt követelés jogosságát ésösszege szerűségét a felperes keresete alapján a bíróság megvizsgálja.

A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján sem állapítható meg a felperes által támadott szerződéses kikötés tisztességtelensége, mert az nem jogosítja fel a bankot a teljesítés szerződésszerűségének megállapítására, és nem változtatja meg a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára.

A Ptk. 209. § (6) bekezdése alapján azért sem tisztességtelen az adott rendelkezés, mert azt a jogszabály előírásának megfelelően határozták meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát és az alperes perköltségben marasztalását.

Előadta, hogy az általa hivatkozott szerződéses pontok összességükben, nyelvtani értelmezésük alapján eredményezik a bizonyítási teher megfordítását, mert az alperes nyilvántartásai alapján megállapított összegre kerül kiállításra a közjegyzői ténytanúsítvány, amely egy esetleges végrehajtás alapját képezheti. A szerződés megkötésekor kvázi „bianco” közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat tesz a fogyasztó. A jelen esetben a közjegyző azért állít ki ténytanúsítványt, mert az általa támadott szerződési pontban előzetesen elismerte, hogy a mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére a bank nyilvántartásai és könyvei szolgáljanak alapul, és ilyen rendelkezést sem a Vht., sem a Kjt. nem tartalmaz. A kölcsönszerződés általa hivatkozott pontjának vitatott része azzal a következménnyel jár, hogy a közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat alapján őt terheli az alperes által indított eljárásban annak bizonyítása, hogy a tartozás nem, vagy nem a bank által állított összegben áll fenn. Mindezekre figyelemmel a keresetében megjelölt szerződéses rendelkezés a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik, ezért az tisztességtelen, semmis.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdésnek f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek az erről szóló értesítést követően tárgyalás tartását nem kérték.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és annak indokolásával azonban az ítéltábla nem értett egyet.

A felperes megalapozottan hivatkozott az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is arra, hogy a kölcsönszerződés I.4. pontja, amely a kölcsönszerződésből eredő mindenkori tartozás összegének megállapítása tekintetében a bank üzleti könyveit mondja ki irányadónak, alkalmas lehet a bizonyítási teher felperes számára kedvezőtlen megváltoztatására. A támadott feltétel kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy biztosítsa a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülését annak érdekében, hogy az alperes követelését tartalmazó közjegyzői okiratot végrehajtási záradékkal lehessen ellátni és annak mint végrehajtható okiratnak az alapján az adósokkal szemben peres eljárás nélkül bírósági végrehajtást lehessen lefolytatni.

A Vht. 23/C. § (1) bekezdése értelmében az okiratot készítő közjegyző végrehajtási záradékkal látja el a közjegyzői okiratot, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást; a jogosult és a kötelezett nevét; a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét és jogcímét); a teljesítés módját és határidejét. A fentiekből következően a hitelező az adóssal szemben fennálló követelése igazolására vonatkozó kötelezettségének akkor tud eleget tenni, akkor indulhat meg a végrehajtási eljárás, ha rendelkezésére áll azösszezszerűséget rögzítő közjegyzői ténytanúsítvány is, amely a végrehajtás alapjául szolgáló végrehajtható okiratnak minősül. A záradékolás azt eredményezi, hogy a végrehajtási eljárás megindul, melyet követően az adós felperes csak a végrehajtási perben, annak szabályai szerint vitathatja a követelést és ebben a perben őt terheli a bizonyítás. Ezzel szemben abban az esetben, ha ilyen tanúsítvány nem áll rendelkezésre, akkor a bank fizetési meghagyás útján, illetve perben érvényesítheti az igényét és az adós vitatása esetén neki kell bizonyítania a követelés összezszerűségét is. A tényállításának alapja nem vitásan a saját nyilvántartása lehet, de főszabály szerint őt fogja terhelni a bizonyítás például a

kamatszámítás helyességét illetően és a bizonyítás elmulasztásának következményeit viselnie kell. A szerződési feltétel tisztességessége nem áll összefüggésben az alperesi bank azon kötelezettségével, hogy a jogszabályoknak megfelelő nyilvántartást kell vezetnie.

A kifejtettekből következően a felperes keresetlevelében a kölcsönszerződés általa támadott rendelkezése a bizonyítási teher szabályait megfordítja, a felperesre mint fogyasztóra hárul annak bizonyítása, hogy milyen összeggel tartozik a banknak, ezért az a Pp. 209/A. § (2) bekezdése és a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelenség miatt érvénytelen.

A fentieket meghaladóan a perbeli szerződési feltételben a felperes előre elismerte, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása azzal az összeggel azonos, amit az alperes a saját nyilvántartása alapján tartozásként megállapít. Helyesen utalt ezzel kapcsolatban a felperes a fellebbezésében a régi Ptk. 242. § (1) bekezdésére, mert a felperes által támadott kikötés a szerződés megkötésekor a kölcsön folyósítását megelőzően tett tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül, amelyre tekintettel éppen a régi Ptk. 242. §-a értelmében a bizonyítási teher megfordul és a fogyasztóra hárul. Ez következik a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per szabályaiból, amelyben ugyancsak a fogyasztónak kell bizonyítania, hogy a végrehajtandó követelés megszűnt vagy nem jött létre. Az adott szerződési feltétel a Vht. 23/C. § (2) bekezdése szerinti feltételek bekövetkezésének igazolása és ezáltal a felmondás jogkövetkezményeinek beállta szempontjából is jelentőséggel bír. Nem önmagában a kölcsönszerződés szerint biztosított közjegyzői ténytanúsítvány alkalmazásának lehetősége eredményezi a perbeli szerződés egyensúlyának a felbomlását, hanem a bankkal szemben fennálló tartozásnak a kizárólag banki nyilvántartáson alapuló meghatározása, valamint a tartozásnak az összecszerűség konkrét ismerete nélkül előre történő fogyasztói elismerése az, amely hátrányos a fogyasztóra nézve.

Nincs olyan jogszabályi előírás, amely azt tartalmazná, hogy a fogyasztónak el kell fogadnia a bank adatai alapján kimunkált követelést, ezért a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése a szerződési feltétel tisztességtelensége vonatkozásában nem alkalmazható, ahogy erre a felperes a fellebbezésében ugyancsak helyesen hivatkozott.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetének megfelelően a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségét megállapította.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kell az alperesnek a felperes részére az első- és a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat megfizetnie, amelynek mértékét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel, a ténylegesen kifejtett ügyvédi munkára tekintettel állapította meg 20.000, illetve 10.000 forintban. A felperes pernyertessége miatt kell az alperesnek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes személyes költségmentességére tekintettel le nem rótt kereseti (36.000 forint) és fellebbezési illetéket (48.000 forint) az államnak megfizetnie.

Budapest, 2017. év március hó 29. napján

. Sándor Ottó s. k.  
a tanács elnöke

dr. Kurucz Zsuzsánna s. k.  
előadó bíró

. Buglyó Gabriella s. k.  
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő